

MEĐUNARODNI EKONOMSKI ODNOSI U CRNOJ GORI, 2006-2017.

Kovačević Snežana 394/13

Ćipović Danilo 436/13

Rogić Viktor 437/13

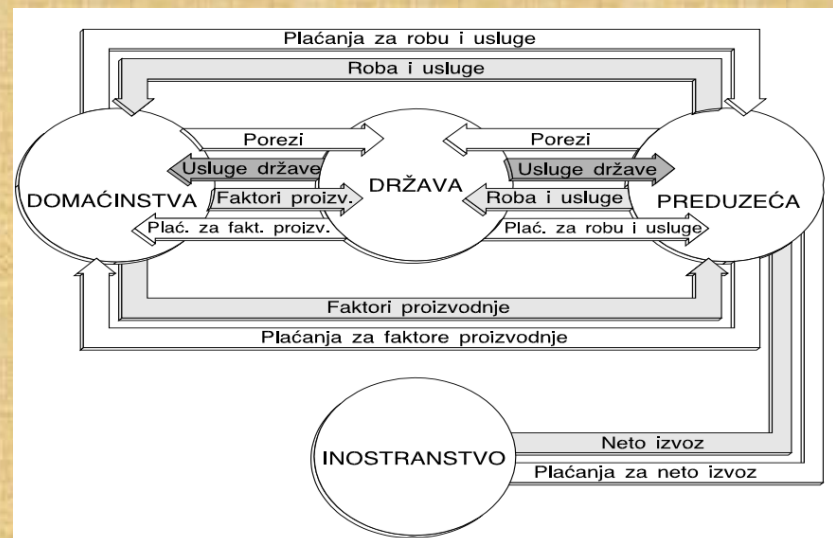
Andrijašević Nina 468/13

Labović Đorđe 229/12

Šestović Mirjana 338/12

KONTEKST MEĐUNARODNIH EKONOMSKIH ODNOSA CRNE GORE

- Spoljnotrgovinska razmjena Crne Gore tokom tranzicione recesije bilježila je negativan saldo.
- Glavni uzroci prvenstveno su posljedica tri ključna faktora:
 - raspada države SFRJ i njenog jedinstvenog tržišta,
 - rata u okruženju i sankcija međunarodne zajednice,
 - drastične redukcije ekonomskih veza sa inostranstvom i smanjenja izvoza, kako roba, tako i usluga.
- Spoljnotrgovinsku politiku u periodu nakon 2006. godine karakteriše postepeno preuzimanje nadliježnosti u oblasti vođenja spoljnotrgovinske i carinske politike, kao i liberalizacija trgovine u regionu.

IZVOZ CRNE GORE

- Crnogorski izvoz se bazira prvenstveno na proizvodima tri sektora:
 - proizvodnja i obrada metala,
 - poljoprivredni proizvodi,
 - proizvodi drvne industrije.
- Najveće učesće u izvozu Crne Gore je ostvareno u:
 - sektoru metalne industrije (62%),
 - sektoru proizvodnje pića i duvana (15%),
 - sektoru drvne industrije (8%),
 - sveži i prerađeni poljoprivredni proizvodi zastupljeni su sa manje od 3% u crnogorskom robnom izvozu.
- U drvnoj industriji najvažnije stavke u izvozu proizvoda ove industrije predstavljaju:
 - prosto obrađeno drvo (2,89% ukupnog izvoza),
 - neobrađeno drvo (0,98%).

HERFINDALOV INDEKS

- Herfindalov indeks koncentracije izvoza za Crnu Goru je 0,37 i daleko je iznad prosjeka za male zemlje (0,26).
- Posljednjih godina, na 6 najvećih izvoznih kategorija otpada čak 75% robnog izvoza (aluminijum, vino, drugi metali uključujući čelik, metalni otpaci i proizvodi od drveta) , a na narednih 84 kategorije samo 22%.
- Crna Gora ima najveću koncentraciju izvoza u regionu.

UVOZNA STRUKTURA

- Uvoz ukazuje na visoku diverzifikovanost uvoznih proizvoda.
- Kao mali i otvoren sistem, Crna gora robu uvozi iz svih djelova carinske tarife.
- dvije najvažnije stavke predstavljaju:
 - uvoz električne energije (6,81%),
 - gorivo (5,24%).
- To povećava cenu proizvoda crnogorskih proizvoda i nepovoljno utiče na njihovu regionalnu konkurentnost.

LIBERALNI TRGOVINSKI REŽIM

- Crna Gora je usvojila **ZAKON O SPOLJNOJ TRGOVINI** i **UREDBU O SPROVOĐENJU ZAKONA O SPOLJNOJ TRGOVINI**, koje su, sa amandmanima iz 2007.godine, potpuno usaglašeni sa WTO sporazumima.
- Trgovinski režim je veoma liberalan, a primjenjuju se samo dozvoljene mjere zaštite:
 - antidamping,
 - prekomjerna zaštita,
 - pogoršanje odnosa razmjene koje značajno remeti bilanse razmjene,
 - subvencije domaće proizvodnje.

MEĐUNARODNI ODNOSI CRNE GORE I EU

- U okviru pregovaračkog procesa, do septembra 2016. godine otvoreno je 24 poglavlja.
- Crna Gora učestvuje u procesu Stabilizacije i pridruživanja.
- Crna Gora je nastavila da u značajnoj mjeri ispunjava svoje obaveze po Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju (SSP).
- Redovni politički i ekonomski dijalog između EU i Crne Gore nastavljen je kroz strukture SSP-a.

MEĐUNARODNI ODNOSI CRNE GORE I EU

- Crna Gora učestvuje u ministarskom dijalogu između ministara ekonomije i finansija država članica EU i država kandidata.
- On ima za cilj da pomogne državama kandidatima da postepeno ispune ekonomske kriterijume za pristupanje i da budu spremnije u smislu ekonomskih reformi, konkurentnosti i otvaranja novih radnih mjesta.

MEĐUNARODNI ODNOSI CRNE GORE I EU

- EU je obezbijedila finansijsku pomoć Crnoj Gori kroz Instrument za pretpristupnu pomoć za period 2007-2013. godine, sa ukupnim iznosom sredstava dodijeljenih Crnoj Gori od 235,7 miliona eura.
- Crna Gora koristi pretpristupnu pomoć sa ukupnim indikativnim iznosom od 270,5 miliona eura za period 2014-2020. godine.
- Godišnjim programom za 2015. godinu za Crnu Goru je obezbijeđeno 25,14 miliona eura za reforme u oblasti integrisanog upravljanja granicama.

PROGRAMI PODRŠKE EU

- Višegodišnji program djelovanja za period 2015-2017. godine u iznosu od 15,3 miliona eura baviće se reformama tržišta rada, poboljšanjima u obrazovnom sistemu i podršci politike socijalne inkluzije.
- Crna Gora učestvuje u pet prekograničnih programa sa susjednim državama Zapadnog Balkana.
- Uz podršku IPA, Crna Gora učestvuje u sljedećim EU programima:
 - Erasmus +,
 - Kreativna Evropa (oblasti kulture i medija),
 - Zapošljavanje i socijalne inovacije,
 - Horizont 2020,
 - Carine 2020,
 - Fiskalis 2020,
 - Konkurentnost preduzeća,
 - Program za mala i srednja preduzeća (COSME).

PERSPEKTIVE MEĐUNARODNIH EKONOMSKIH ODNOSA SA EU

- Crna Gora kroz integracije u evropske i evroatlanske strukture želi da rješava svoj politički i bezbjednosni aspekt razvoja, uz istovremeno podsticanje svog ekonomskog razvoja.
- NATO predstavlja najmoćniji političko-vojni savez na svijetu koji svakoj zemlji članici daje čvrstu garanciju da će njen suverenitet i teritorijalni integritet biti očuvan, a da će ekonomski razvoj biti stabilan.
- Integracije u evropske i evroatlanske strukture postaju ključna poluga rasta životnog standarda i prosperiteta zemlje.

ODNOS CRNE GORE I RUSIJE

- Moskva je među prvima priznala nezavisnost Crne Gore.
- Posljednjih pet godina značajno se izmenio odnos između Rusije i EU u pozitivnom smislu.
- Ekonomska saradnja između Crne Gore i Rusije odmah po obnovi državnosti dobila je nove dimenzije.
- Ruski kapital, koji je i inače bio zainteresovan za Crnu Goru, odmah je snažno krenuo u pohode koristeći potrebe male i mlade države.

ODNOS CRNE GORE I RUSIJE

- Ruski preduzetnici su u Crnu Goru odmah po sticanju nezavisnosti investirali blizu dvije milijarde američkih dolara.
- Približno 30.000 ruskih državljanina je u Crnoj Gori kupilo zemljište i stanove.
- Crna Gora je za ruske investicije bila atraktivna na planu industrije i nekretnina pošto je postala jedna od omiljenih turističkih destinacija.
- U planovima nekoliko velikih ruskih kompanija je bila izgradnja luksuznih odmarališta na jadranskoj obali.

PERSPEKTIVA ODNOSA CRNE GORE I RUSIJE

- Neki projekti su realizovani dok su drugi obustavljeni zbog ekonomske krize ili nezakonite gradnje, pa su dobili epilog na sudu.
- Kako je smanjena mogućnost ruskih investicija širom svijeta, to će se osjetiti i u Crnoj Gori, a vjerovatno će opasti i broj ruskih turista.
- Politički odnosi biće korektni, ali bez mogućnosti ruskog kontrolisanja glavnih pravaca crnogorske politike i strategije za budućnost.

BILATERALNI ODNOSI SA TREĆIM ZEMLJAMA

- Pregovore Crne Gore sa Ruskom Federacijom o Protokolu uz sporazum o slobodnoj trgovini i pregovore sa Bjelorusijom i Kazahstanom, obustavila je Rusija.
- To se desilo nakon što je Crna Gora usaglasila svoju politiku sa sankcijama EU u kontekstu nezakonitog pripajanja Krima Rusiji i događaja u istočnoj Ukrajini.

BILATERALNI ODNOSI SA TREĆIM ZEMLJAMA

- Pored sporazuma sa Evropskom unijom i Ruskom Federacijom Crna Gora primjenjuje sporazume o slobodnoj trgovini sa:
zemljama regiona - CEFTA,
članicama EFTA (Švajcarska, Norveška, Island i Lihtenštajn),
Turskom
i Ukrajinom.
- Crna Gora je 29. aprila 2012. godine postala 154 članica u Svjetskoj trgovinskoj organizaciji.

CRNA GORA I CEFTA

- Crna Gora i dalje igra aktivnu ulogu u CEFTA-i i bila je predsjedavajuća tokom 2016. godine.
- Od stupanja na snagu CEFTA 2006 **CRNA GORA, BIH, SRBIJA, HRVATSKA I ALBANIJA** primjenjuju bescarinski režim za sve industrijske proizvode sa porijeklom iz zemalja potpisnica.
- **REPUBLIKA MAKEDONIJA, REPUBLIKA MOLDAVIJA I UNMIK/KOSOVO**, za dio proizvoda koji nisu liberalizovani na dan stupanja na snagu sporazuma, supostepeno smanjivale i ukinule uvozne carine u tranzicionom periodu, do 31. decembra 2008. godine.

CRNA GORA I CEFTA

- Crna Gora, od potpisivanja CEFTA 2006, ima slobodnu trgovinu poljoprivrednim proizvodima sa:
 - Srbijom,
 - Bosnom i Hercegovinom,
 - Makedonijom,
 - UNMIK/Kosovom.
- Trgovina između Crne Gore i Albanije, Hrvatske i Moldavije odvijala pod izvjesnim stepenom zaštite.
- Carinske stope su se primjenjivale na određeni broj proizvoda prilikom uvoza, odnosno izvoza u Albaniju i Hrvatsku.
- Preferencijalne stope su primjenjene u okviru kvota, za određene proizvode, dogovorene sa Albanijom, Hrvatskom i Moldavijom.

CRNA GORA I CEFTA

- Dodatni protokol o daljoj liberalizaciji potpisan je u Briselu 11. februara 2011. godine.
- Za Crnu Goru je Protokol stupio na snagu 6. januara 2012. godine.
- Od tog dana počela je primjena dogovorene liberalizacija sa Albanijom i nastavak primjene dogovorene liberalizacije sa Hrvatskom.
- Dogovorena liberalizacija sa Moldavijom primjenjuje se od 13. januara 2012. godine, stupanjem na snagu Dodatnog protokola u Moldaviji.

HVALA NA PAŽNJI!